

ע"פ 13038/09/18 - מדינת ישראל נגד דוד פיקארד

בתי המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית משפט לערעורים פלייט
לפני כבוד השופטים: ר' פרידמן-פלדמן, א' אברבנאל, ח' זנדברג

ע"פ 13038-09-18 מדינת ישראל נ' 14 בנובמבר 2018
פיקארד

מדינת ישראל

המערער

נגד

דוד פיקארד

המשיב

פסק דין

1. ערעור המדינה על פסק דינו של בית משפט השלום בירושלים (כבוד השופט פאול שטרק) מיום 18.6.2018 בת"פ 7755-07-17, לפיו הסתיים עניינו של המשיב ללא הרשעה, ונגזר עליו שירות לתועלת הציבור בהיקף של 250 שעות, צו מבחן למשך שנה ופיצוי לאחד המתלוננים בסך 500 ₪.

הערעור מופנה כנגד הימנעות בית-משפט קמא מהרשעתו של המשיב וכנגד העונש שנגזר עליו.

בדין הודיעה ב"כ המערער, כי עיקר הערעור מופנה לשאלת ההרשעה, שכן, לדעת המערער, להימנעות מהרשעה יש השלכות רוחביות.

ההליכים בבית-משפט קמא

2. המשיב הודה בבית-משפט קמא בעובדות כתב אישום מתוקן.

על פי עובדות כתב האישום המתוקן, המשיב שימש בתקופה הרלוונטית, בינואר 2016, קצין בילוש במרחב מוריה. בתאריך 6.1.2016 בשעה 21:00, הגיעו בלשי תחנת מוריה לישיבה בגבעת שאול בירושלים, לבצע ביקורת לאדם הנמצא במעצר בית בישיבה. בהגיעם לישיבה, התגודדו סביבם מספר בחורים, ונעלו אותם בתוך הישיבה. הבלשים הזעיקו כוחות משטרה נוספים למקום.

לאחר שהבלשים הצליחו להיחלץ מהישיבה ונכנסו לניידת, התקהלו סביב הניידת מספר בחורים, בעטו בדלתות ולא נתנו לבלשים לנסוע מהמקום. למקום הגיעו בלשים נוספים, שניסו לפזר את ההתקהלות, והותקפו בדחיפות וקללות.

בעקבות זאת, עצרו הבלשים ארבעה מבחורי הישיבה (להלן: "המתלוננים"), ולקחו אותם לתחנת מוריה. גם בתחנה התפרעו המתלוננים.

בסמוך לשעה 23:00 התבקש המשיב להגיע מביתו לתחנה. בהגיעו לתחנה, ישבו המתלוננים על הרצפה, כשהם

עמוד 1

אזוקים ופניהם מופנים לקיר. בשלב זה, התקדם המשיב לעבר המתלוננים, בעט בכל אחד מהם בגבו, ואף השליך כיסא לכיוון אחד מהם, תוך שאמר להם "מי נגע בילדים שלי, הבלשים הם כמו הילדים שלי", וזאת לעיני פקודיו שהיו במקום וצפו במתרחש.

בגין מעשים אלה נקבע כי המשיב עבר עבירת תקיפה, לפי סעיף 379 לחוק העונשין תשל"ז-1977.

3. בבית משפט קמא הוגשו תסקירים של שירות המבחן בעניינו של המשיב.

על פי האמור בתסקירים, המשיב בן 37, נשוי בשנית ואב לשלושה ילדים. המשיב עבד כשוטר במשטרת ישראל במשך שמונה שנים, ובעקבות ביצוע העבירה, הושעה מהמשטרה והוא עובד כמאבטח בחברת אבטחה.

בתסקירים התייחסות לנסיבותיו האישיות של המשיב, אשר למרות נסיבות חיים קשות, הצליח לשרת בצבא, התגייס למשטרה וסיים קורס קצינים. בתסקיר התייחסות לסיפוק שהמשיב חש בעבודתו, ולגאוותו על ביצוע תפקידו לשביעות רצון הממונים עליו. צוין בתסקיר כי המשיב אף הציג שורה ארוכה של מכתבי המלצה ותעודות הצטיינות.

במסגרת הקשר עם שירות המבחן, נערך מפגש של "צדק מאחיה" בין המשיב לבין אחד המתלוננים, גובש "הסכם איחוי פגיעות" עליו חתמו הצדדים, ונמסר מכתב התנצלות של המשיב. שירות המבחן העריך כי הרשעה בדיון תמנע מהמשיב אפשרות לחזור לשורות המשטרה, והמליץ על הימנעות מהרשעתו של המשיב, והטלת שירות לתועלת הציבור כענישה מוחשית וחינוכית.

4. בפסק דינו התייחס בית-משפט קמא לשאלת הימנעות מהרשעה, תוך הפנייה להלכת כתב (ע"פ 2083/96 תמר כתב נ' מדינת ישראל), לפיה יבטל בית משפט הרשעה "רק במקרים יוצאי דופן שבהם אין יחס סביר בין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה לבין חומרת העבירה" ולפסיקה נוספת.

5. בית המשפט קבע כי "במקרה דנן, מדובר בקצין משטרה אשר שירת במשך 8 שנים ללא דופי. האירוע אשר הוביל להגשת לכתב אישום, נבע מהסתברות של נסיבות. המתלוננים התפרעו בתחנת המשטרה, דבר אשר הביא להזעקת הנאשם מביתו בשעה 23:00 לאחר סיום המשמרת שלו. הנאשם, כחריג, מאישיותו ותפקודו כשוטר, היה כעוס ומתוסכל על התנהגות המתלוננים כלפי פקודיו הבלשים, והגיב באלימות.

כתוצאה מהליך הגישור, הנאשם למד על פסול בהתנהגותו. עצם מפגש עם הקורבן... הביא את הנאשם להבין את הפסול במעשיו ולקבל על עצמו שליחות במשטרה לפעול למניעת מעשים דומים".

צוין כי מעדויות עדי הגנה עולה כי הרשעה "תסגור דרכו של הנאשם לשוב למשטרה". אמנם צפוי להתנהל הליך משמעותי בעניינו של הנאשם, אך לדברי בית המשפט "שוכנעתי בין אם מדובר בעדות מטעם הנאשם ובין לפי ניסיון החיים, הרשעת הנאשם תכתיב את דרכו החוצה מהמשטרה".

עוד קבע בית המשפט, כי אם בסופו של דבר הליך משמעותי יביא לפיטוריו של המשיב "לפחות תהא בפניו אפשרות להשתלב בשוק הפרטי בתחום הביטחון ללא נטל של הרשעה רק נטל של המעשה שהודה בו".

בית-משפט קמא קבע כי "הנאשם הוכיח כי הוא נכס ולא נטל לחברה. אי לכך, אין באי הרשעת הנאשם פגיעה בשיקולי העונש וכן תואם "הלכת כתב" והפסיקה המפרשת אותה".

6. לאחר שהחליט בית המשפט שלא להרשיע את המשיב, גזר דינו של המשיב כמפורט לעיל.

טענות הצדדים בערעור

7. המערערת טוענת כי המשיב לא נכח באירועי האלימות שהתרחשו קודם למעצרו של המתלוננים, ובהגיעו לתחנה ישבו המתלוננים על הקרקע, כבולים, וראשם מופנה אל הקיר.

לדברי ב"כ המערערת, למשיב לא קמה סמכות להשתמש במקרה שלפניו בכוח לשם מילוי תפקידו, שהרי לא מדובר במקרה שבו החל השימוש בכוח כדין, אלא מדובר בשימוש בכוח ש"נולד בחטא" ולא היה מוצדק.

נטען כי מעשיו של המשיב השפילו וביזו את המתלוננים, נוכח העובדה שבוצעו לעיני פקודיו של המשיב.

לטענת המערערת, הימנעות מהרשעה בנסיבות מעין אלה, מאיינת את המשמעות הנורמטיבית של התנהלות המשיב כנציג החוק. לטענתה, בית המשפט לא נתן לדברים את המשקל ההולם.

נטען עוד, כי בית המשפט ראה לנגד עיניו את "השוטר המשיב", אך בד בבד היטשטשה דמותם של הקרבנות.

נטען כי ביטול ההרשעה עלול להתפרש כ"קריצת עין ביחס למותר ולאסור", וכי הימנעות מהרשעתו של המשיב איננה עומדת במבחן הלכת "כתב".

אשר לאפשרות לפיטוריו של המשיב מהמשטרה בעקבות הרשעה, נטען כי ככלל, הרשעה איננה מטיבה עם ציבור הנאשמים, אך בתיק זה "מדובר בנזק טבוע שנגרם לכל אדם בגיר המורשע בדין" ולא מעבר לכך. נטען כי ככל שיוחלט על פיטוריו של המשיב, מדובר בפועל יוצא מהתנהלותו של המשיב. נטען כי אין זה מתקבל על הדעת, שדווקא שוטר, שפגע בערכים המוגנים על ידי המשפט הפלילי, יזכה להתחשבות מפליגה בהתייחסות העונשית אליו. לטענת המערערת, תפיסה כזו חותרת תחת הניסיון להילחם בתופעת האלימות המשטרית.

לגבי העונש, נטען בהודעת הערעור כי בית המשפט לא קבע מתחם עונש הולם; כי החלטת בית המשפט איננה נותנת ביטוי לחומרת נסיבות העניין; וכי לא ניתן משקל להיותו של המשיב קצין במשטרת ישראל, שעשה מעשי אלימות לעיני פקודיו.

לטענת המערערת, יש להרשיע את המשיב, ולהטיל עליו עונש באמצע המתחם לו עתרה המערערת בבית-משפט קמא, מתחם העומד בין חודש לבין שישה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות.

8. ב"כ המשיב טען כי הלכת "כתב" מתקיימת במקרה זה. בטעונו הפנה לנסיבותיו האישיות של המשיב, ולכך

שהמשיב הגיע, לדבריו, מעמדה מאוד נמוכה, למעמד של קצין במשטרה. לדבריו המשיב מתחרט על מעשיו, הודה ונטל אחריות מלאה, ואף נטל חלק בהליך "צדק מאחה" במסגרת שירות המבחן. כן הפנה בטיעונו לנסיבות אשר הביאו למעצרו של המתלוננים.

נטען כי מדובר באבדן עשתונות של רגע אחד, באירוע חריג; כי המשיב שירת במשטרה במשך שמונה שנים, השתתף במאות אירועים שבהם שמר על קור רוח ואף קיבל תעודות ציון לשבח.

לגבי האלימות בה נהג המשיב, נטען כי מדובר באלימות ברף הנמוך ביותר, וכי לא נגרמו חבלות.

לדברי ב"כ המשיב, המשיב מושעה מעבודתו במשטרה מזה כשנה וחצי. הוא מתקשה לפרנס את משפחתו, שכן אין לו הכשרה אחרת מלבד "להיות שוטר". אם המשיב יורשע, לא יוכל לעבוד בתחום הביטחון. לדבריו, לא צריך לשפוט אדם בשל מקרה חריג אחד, על רקע מאות מקרים בהם שמר על איפוק.

לגבי העונש, נטען כי המשיב ביצע עד כה 120 שעות של"צ, כמחצית מהשעות שהוטלו עליו.

ב"כ המשיב הפנה לפסיקה, לגבי שוטרים שעניינם הסתיים ללא הרשעה.

לפיכך ביקש לדחות את הערעור.

דיון והכרעה

9. בית משפט זה עמד לא אחת על הנסיבות החריגות שבהן ניתן להימנע מהרשעה. הכללים בעניין זה התוו בפסיקת בית-המשפט העליון. נפסק, כי ניתן להגיע בגזר-דין לתוצאה של אי-הרשעה "רק בנסיבות יוצאות דופן, בהן אין יחס סביר בין הנזק הצפוי מן ההרשעה בדין לבין חומרתה של העבירה" (ר"ע 432/85 ג'דעון רומנו נ' מדינת ישראל (21.8.85)), וכי הימנעות מהרשעה אפשרית בהתקיים שני גורמים מצטברים: "ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים..." (ע"פ 2083/96 תמר כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337, 342 (1997)). עוד נקבע בפסיקה, כי "רק נסיבות מיוחדות, חריגות ויוצאות דופן ביותר תצדקנה סטייה מחובת מיצוי הדין בדרך הרשעת העבריין" (ע"פ 2669/00 מדינת ישראל נ' פלוני, פ"ד נד(3) 685 (2000)); בשורה ארוכה של פסקי-דין נקבע, כי הימנעות מהרשעה של מי שאשמתו הוכחה, הנה בגדר "חריג שבחריגים" והיא "תיעשה אך במקרים יוצאי דופן" (ראו למשל: ע"פ 8528/12 אליהן ציפורה נ' מדינת ישראל (3.3.13)).

אשר לשאלה, האם עצם ההרשעה עלולה לפגוע "פגיעה חמורה" בעתידו של הנאשם, נפסק כי על בית-המשפט להשתכנע, כי "הפגיעה הקשה שתיגרם לנאשם בעטייה של הרשעה, אינה שקולה כלל ועיקר לתועלת הציבורית המועטה שזו תניב" (ע"פ 9150/08 מדינת ישראל נ' ביטון (23.7.09)).

10. בענייננו, מדובר בשוטר, קצין משטרה, אשר נהג באלימות כלפי עצורים, ללא כל הצדקה.

מדובר, אמנם, בעצורים שעל פי דיווח שהגיע לידי המשיב, כמעט פגעו בפקודיו, אולם המשיב הגיע לתחנת המשטרה

לאחר שהאירוע כולו הסתיים, כאשר המתלוננים אזוקים, יושבים על הרצפה, ופניהם מופנים לקיר.

בעיטה בגבו של כל אחד מהמתלוננים, והשלכת כיסא לכיוון אחד מהם, הינה מעשה חמור, על אחת כמה וכמה כאשר הדברים נעשים מול פקודיו של המשיב.

אכן, קיימת אפשרות שהרשעתו של המשיב תביא לפיטוריו מן המשרה, אולם מדובר בתוצאה הנובעת ממעשיו של הנאשם, קצין משטרה אשר נהג באלימות כלפי עצורים.

בהתחשב במעמדו ותפקידו של המשיב, האינטרס הציבורי, במיגור אלימות אנשי משטרה, גובר במקרה זה, ומצדיק הרשעה, גם אם יהיה בה כדי לפגוע במשיב.

11. יפים לענייננו הדברים שנאמרו ברע"פ 3021/16 משה לוזבסקי נ' מדינת ישראל (19.4.2016):

"מוצא אני לייחד מספר מילים לחשיבותה של ענישה מרתיעה, בגין ביצוען של עבירות אלימות על ידי אנשי משטרה, תוך ניצול לרעה של הכוח המצוי בידם. נקיטת אלימות מצד שוטרים הינה תופעה חמורה שאין להשלים עמה ויש לעקרה מן השורש. ראו, בהקשר זה, את שציינתי ברע"פ 8241/13 ברדה נ' מדינת ישראל [פורסם בבנו] (25.3.2014):

'המדובר במעשים חמורים ביותר, אשר לצד הפגיעה הכרוכה בהם בכבודו ובגופו של המתלונן, יש בהם כדי לחתור תחת הערכים הבסיסיים המנחים את משטרת ישראל ולגרום לפגיעה באמון הציבור במערכות אכיפת החוק. אכן, פעמים רבות מלאכת אכיפת שלטון החוק דורשת הפעלת כוח מצידם של שוטרי משטרת ישראל. ואולם, אל לעוסקים במלאכה לנצל את מרותם וסמכות לרעה, ולהפעיל את כוחם ללא כל הצדקה.'

מה גם, שאין רבותא בכך שעסקינן בשוטרים המנהלים אורח חיים נורמטיבי, כפי שחזר והדגיש המערער בענייננו, שהרי אלמלא נתון זה, ספק אם היו מתקבלים לעבודה בשורות המשטרה. תמים דעים אני עם קביעת הערכאות הקודמות, כי ההשלכה האפשרית בדבר סיום תפקידו של המבקש במשטרה, בגין הרשעתו במקרה זה, אינה שלילית בהכרח, ומהווה פועל יוצא ממעשיו. מעשים, אשר פוגעים באופן חריף באמון הציבור וכן במעמדם וכבודם של השוטרים."

12. המקרה שלפנינו הוא מקרה מובהק שבו מתחייבת הרשעת המשיב. משכך החלטתנו לקבל את טענת המערער בעניין זה.

13. אשר לעונש - בית-משפט קמא לא קבע מתחם עונש הולם, לאחר שבחר שלא להרשיע את המשיב.

מתחם העונש ההולם במקרה זה מתחיל במאסר לריצוי בעבודות שירות, והנסיבות המקלות בעניינו של המשיב, ובהן נסיבותיו האישיות כמפורט בתסקיר שירות המבחן, הודאתו של המשיב, שיתוף הפעולה שלו עם שירות המבחן, הבעת חרטה, והשתתפות בהליך "צדק מאחה" - היו אמורות לבוא בחשבון בקביעת העונש בתוך המתחם, ואין בהן כדי להצדיק חריגה מן המתחם.

יחד עם זאת, בחרנו שלא להחמיר בדינו של המשיב, הן בהתחשב בהבהרת ב"כ המערערת, כי המערערת מתמקדת בערעורה בשאלת ההרשעה ולא בעניין העונש; הן בשל כך שהמשיב השלים מחצית מתקופת השל"צ שנגזרה עליו, לאחר שהמערערת לא ביקשה עיכוב ביצוע העונש; והן בשל כך שערכאת הערעור איננה ממצה את הדין.

14. אשר על כן, הערעור מתקבל במובן זה שאנו מרשיעים את המשיב בעבירת תקיפה, לפי סעיף 379 לחוק העונשין תשל"ז-1977.

המזכירות תשלח העתק פסק הדין לב"כ הצדדים ולשירות המבחן.

ניתן היום, ו' כסלו תשע"ט, 14 נובמבר 2018, בהעדר הצדדים (על פי הסכמתם).

חיה זנדברג, שופטת

**אלי אברבנאל,
שופט**

**רבקה פרידמן-פלדמן,
שופטת**